

HYVÄÄ KANSAINVÄLISTÄ BIODIVERSITEETTIPÄIVÄÄ!

Tämä kansallisten geenivaraohjelmien tiedotuslehti Geenivarat 2014 ilmestyy Kansainvälisenä biodiversiteettipäivänä (engl. *International Day for Biological Diversity*). YK:n aloitteesta toukokuun 22. päivänä korostetaan biologisen monimuotoisuuden tärkeyttä.

Alkutuotannon geenivarat ovat merkittävä osa maapallon biologista monimuotoisuutta. Juhlapäivästä huolimatta niitä voisi luonnehtia ”arkipäivän” geenivaroiksi. Kotieläinten, kalojen, viljelykasvien ja metsäpuiden geenivaroja tarvitaan mitä moninaisimpiin käyttötarkoituksiin aina ruoantuotannosta teollisuusaloille. Geenivarojen merkitys puskurina korostuu ilmaston muuttuessa. Eittämättä biologinen monimuotoisuus on ansainnut oman vuosipäivänsä.

Geenivariihin punoutuu myös kansainvälinen politiikka. Vuonna 2010 kirjattiin Nagoyan protokollaan periaatteet, miten geenivaroja käytetään ja hyödynnetään oikeudenmukaisesti. Biologisen ulottuvuuden lisäksi geenivarojen hyödyntämiseen ja kehitykseen liittyy paljon perinnetietoa. Senkin suojelu on tärkeää. Nagoyan protokollan periaatteita ollaan parasta aikaa soveltamassa kansallisesti eri maissa, niin myös Suomessa.

Meillä on kansalliset ohjelmat kotieläinten sekä maa- ja puutarhatalouden kasvien ja metsäpuiden geenivarojen suojelulle. Kalojen geenivaroilla ei ole vielä omaa kansallista ohjelmaa, mutta se on tulossa. Ohjelmissa annetut käytännön säilytystoimet jaetaan elävien populaatioiden ja kasvikoelmien ylläpitoon ja pakastettujen geenipankkien kokoamiseen. Tämän vuoden Geenivarat-lehti kertoo lajien geneettisen materiaalin pankittamisesta ja pakastamisesta.

Suomessa alkutuotannon geenivarojen suojelun koordinaatiosta huolehtivat maa- ja metsätalousministeriön tutkimuslaitokset: Metla, MTT ja RKTL. Nämä tutkimuslaitokset yhdistyvät vuoden 2015 alusta lähtien Luonnonvarakeskukseksi, jonka lyhenne on LUKE. Geenivaraohjelmat jatkuvat uudessa organisaatiossa.

LUKE:n aloitus ei osu kansantaloudellisesti parhaimpaan mahdolliseen saumaan. Lisärahoitusta on hankittava projektien avulla – niin myös geenivaratyössä. Kuitenkin ohjelmien tulevaisuuteen tähtäävä perustyö – geneettisen materiaalin tallettaminen ja elävien säilytyspopulaatioiden ja kasvikoelmien ylläpito – ei saa vaarantua budjettileikkausten myötä. Perustyön tietoinen heikentäminen olisi ristiriidassa Kansainvälisen biodiversiteettipäivän perusajatuksen ja tärkeyden kanssa. Toivottavasti meillä on lippu korkealla myös ensi vuonna toukokuun 22. päivänä!

Juha Kantanen

Professori, Kansallisen eläingenenivaraohjelman koordinaattori

PS. Kasvigeenivaraohjelman kymmenvuotisseminaarissa summattiin maa- ja puutarhatalouden kasvien suojelun työtä. Laajennettu seminaarijulkaisu on luettavissa tuoreesta MTT Raportti-sarjan julkaisusta (www.mtt.fi/kasvigeenivarat).

